

10

ишњања

О НОВИТЕТИМА НА ФАКУЛТЕТИМА

*Корисно сјајање знања
и клиничке вештине*

Тимове праве још на студијама

Пројекат који финансира Европска унија помоћи ће да се будући лекари, стоматолози, фармацеути и медицинске сестре већ од ове јесени професионално повежу и сарађују да би стицањем знања у пракси лакше помогли пацијенту када се нађу у својој ординацији, операционој сали...

Сарадници током студија а онда касније и у послу, а све у служби боље бриге за пацијената. Студенти медицине, стоматологије, фармације и будуће медицинске сестре требало би да постану тим још док се образују за своје занимање да би им касније рад у ординацији, операционој сали, лабораторији био олакшан. Замисао или пројекат како се то каже требало би да почне да се видљивије спроводи у дело од јесени а финансијска подршка за њега стигла је из европских фондова. Као и увек када је реч о озбиљном послу сачињен је план, осмишљен сваки корак.

„Реалне ситуације није могуће симулирати, требало би се навикнути на рад са различитим типовима личности, како колега тако и пацијената...“ Био је то коментар једног од 1.508 учесника свеобухватног истраживања ставова студената, наставника универзитета и здравствених професионалаца у вези са стручним оспособљавањем академица. Анкета је спроведена у току прве фазе трогодишњег пројекта насловљеног „Унапређење образовања здравствених професионалаца заснованог на практичном искуству у реалном радном окружењу у Србији (ReFEHS)“. Вредност пројекта је 800.000 евра, финансира га Европска комисија, а носилац обавеза је Универзитет у Београду. Координатор пројекта, који ће повезати образовање и здравство је професор др Љиљана Тасић са Фармацеутског факултета у Београду, од које смо сазнали детаље о модернизацији обра-

photo looney cc by 2.0

зовања у циљу побољшања услуга здравствене заштите.

1. Шта би подразумевало искуствено учење које се помиње у пројекту?

Овај пројекат има циљ да унапреди и модернизацију наставу свих здравствених факултета, што значи медицине, стоматологије, фармације као и сестринске науке. Први од циљева је стручна студентска пракса, клинички стаж (различита терминологија) која би требало да се спроводи у реалном радном окружењу, да би се учило кроз искуство.

2. На који начин је испланирано унапређење професионалне сарадње?

Интерпрофесионално образовање подразумева да се разне професије образују заједно током школовања. Значи да лекари, фармацеути, стоматолози, сестре имају заједничку наставу из одређених предмета и садржаја и ти курсеви се зову интерпрофесионално образовање. Они ће омогућити да се током студирања приближе одређене професије, како би сутра у радној пракси лакше заједнички радили. Тај заједнички рад се зове колаборативна пракса. На тај начин ће олакшати себи рад, свако ће доносити одлуке у оквиру своје компетенције, али ће пацијент бити, извесно, боље збринут. То је оно најважније што очекујемо. Очекујемо да ће цео пројекат имати утицај на квалитет рада у здравственом систему, да ће га побољшати као и здравствену заштиту.

3. Трећи циљ, што је посебно занимљиво, односи се на наставни кадар?

Кроз њега се жели да наставници (на универзитету) и колеге у пракси (на клиникама) унапреде своје вештине, у преношењу знања, процени и оцени способности будућих здравствених рад-

Др Љиљана Тасић

Фото: С. Ступаринић

ника. То је данас веома значајно, јер неко може да буде сјајан научни радник, да је рецимо нашао нови метод у хирургији, али је питање колико може да пренесе то своје знање другима. Зато нам је циљ унапређење наставничких компетенција свих ментора праксе и наставника који раде са студентима здравствених факултета.

Та три циља смо пројектовали као значајне да унапредимо образовање будућих здравствених радника, да побољшамо њихове способности и да повежемо различите професије.

4. У пројекту ReFEENS формирано је партнерство факултета здравствених наука, конкретно медицине, фармације, стоматологије, здравствена неге четири универзитета у Србији (универзитети у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду) и четири европска универзитета (Тринити колеџ Дублин, Медицински универзитет у Софији, Универзитет у Лисабону и Универзитет у Печују)?

Циљеви пројекта усмерени су на модернизацију наставних планова и програма студентских стручних пракси, хармонизацију са европском праксом и регулативом. Сарадња универзитета у Србији је

Од почетка до краја под контролом

Један од примера добробити пројекта ReFEENS је сарадња лекара и фармацеута. Примера ради информациони систем у здравству, који се ради већ десет година, даје могућност и фармацеуту да има увид у картон пацијента, да види да ли је адекватно прописана терапија. На овај начин је пацијент праћен од почетка а крај је када изађе из апотеке са леком и буде му јасно шта може да очекује за своје будуће здравље. Зато проф. др Љиљана Тасић инсистира на томе да је лекари и фармацеути буду на заједничком пољу, на пољу на коме би требало да раде

5. Извршна агенција Европске комисије за образовање, медије и културу је, у оквиру програма Ерасмус + Изградња капацитета у високом образовању, одобрила финансирање пројекта ReFEENS. Пројекат се спроводи у дело током трогодишњег периода почев од 15. октобра 2015. године. У чему је посебан?

Повезивање факултета због унапређења образовања је популарно у свету. Од 2014. године Европска унија је одлучила да све те пројекте обједини и назове „Ерасмус плус“. Агенција за образовање и културу одобрава пројекат уколико га препозна као занимљив и користан не само за земљу која апликује, која је носилац пројекта, већ за друге. Оваквих начина рада и циљева, попут нашег, има појединачно, али је повезивање радних пракси, посебно у здравственим професијама, ново и у ЕУ. Они имају, да кажемо квалитетније образовање, али је здравствени систем негде бољи негде лошији. Зато Европа има интересовања за овакве ствари поготово што су ту дате и неке методике евалуације наставе како да се проценује да ли је будући лекар или фармацеут оспособљен за самосталан рад. То је изазовно и ново у методолошком смислу и то је привукло и европске partnere. Они

ће нама да пренесу њихова искуства, а ми њима своја, а заједно ћемо направити помак.

6. Шта је посебно интересно колегама из иностранства?

Трећи циљ је значајан, јер се тек релативно од скоро у Европи изучава како да пренесете знање и физичке вештине из клиничких дисциплина и како да оцените / процените колико је студент савладао, колико је овладао и да ли је оспособљен за професионални рад. То је помак који се сада у Европи дешава и о коме се доста прича, померање из појма професионалних квалификација у појам професионалних компетенција. То је нешто релативно ново, истражује се и као феномен, што је за медицинске раднике посебно значајно.

7. Постоје ли школе за педогошки рад на факултетима?

У Европи имате само две школе које школују наставнике и тамо се тренутно, о трошку пројекта, школује и 12 наших наставника. То је семе које ће да се расеје. Они ће да обуче 40 других и то је база која ће после да се шири као начин рада на нашим универзитетима. Планирали смо да направимо тренинг центар. Наставници се школују да савладају вештине како да пренесе знање – то уопште није лако, неко има способност

да пренесе боље неко нема. У САД имате таквих школа – тренинг центара при универзитетима тј. клиничким центрима који су наставне базе универзитета. У њима се наставници стално усавршавају у методици преношења знања и трансферу вештина, тренирају да буду што бољи.

Претходно искуство и заједнички рад олакшаће посао медицинарима и праћење пацијента до излечења

веома важна да би се усагласила пракса у раду. Најразвијенији образовни систем има Универзитет у Даблину. Договорено је да партнери из ЕУ све оно што раде па и развијне своје праксе, пренесу нама и обрнуто, јер ће можда неке наше праксе њима бити занимљиве.

Foto: newkafiminigrad

У новом приступу учењу и пракси и професори ће имати другачије обавезе

8. Водило се рачуна и о такозваним регулисаним професијама, што је важно и за Србију?

Директивом ЕУ из 2013. године о регулисаним професијама, обухваћени су и здравствени радници. Да би се омогућила мобилност, пошто Унија промовише мобилност људи и кадрова и опреме и робе, морате да имате минимум заједничких програма образовања за категорију регулисаних професија. Саставни део програма је пракса током студија која мора, рецимо, за наше лекаре да буде минимум шест месеци – клиничка под јурисдикцијом Универзитета. Отуда је важно да се направи база података наставних база и ментора из праксе ко може да ради са студентима док су на стручној пракси, на нивоу целе Србије. Да не би било драстичних разлика између оспособљености лекара који излазе са универзитета у Београду, Крагујевцу, Новом Саду или Нишу.

9. Шта су показали досадашњи резултати пројекта?

Први извештај смо назвали „Потреба за променама“ и он је показао која су то места где би требало да унапредимо студијске програме. Имамо неколико унапређених курикулума студентске стручне/клиничке праксе уз документ (нацрт) о стандардима за ове праксе на универзитетима у Србији. Све што урадимо налази се на нашем сајту, почев од публикација до скупова, радионице... Транспарентност је веома важна.

10. У 20. веку лекар је доносио одлуке, у 21. чланови тима су одговорни за кључне одлуке у третману пацијента заједно са лекаром, уз укључивање пацијента. Овај помак захтева промену у начину припреме свих учесника, јер колективно знање групе значајно превазилази знање сваког појединца. Наставни план за интерпрофесионално образовање је направљен и дали ће он бити примењен од

јесени, у току следеће школске године?

Колективно знање групе значајно превазилази знање сваког појединца. Зато ће од октобра ове школске године кренути интерпрофесионални онлајн курс који ће заједно проћи студенти завршних година студија сва четири факултета, са сва четири универзитета, и заједно решавати клиничке случајеве. Настава ће се одвијати под окриљем овог пројекта, пробно, да бисмо видели шта можемо боље, како да постане нешто као редовна пракса. До сада је сличних курсева било спорадично на релацији медицински и фармацеутски факултет. Организовани су углавном на иницијативу студената, а не наставника што је добро. Постоји радна група за интерпрофесионално образовање коју чине наставници и практичари који желе да раде по оваквој методици и у оваквом окружењу и да то радимо уз подршку партнера са иностраних универзитета. Већина сматра да овај вид курсева треба да буде обавезан. Славица Ступарушић